

ACHTERGEBLEVEN OF ACHTERGELATEN?

EEN WEGWIJZER VOOR MAROKKAANSE VROUWEN
OVER GEDWONGEN ACHTERLATING IN MAROKKO

ACHTERGEBLEVEN OF ACHTERGELATEN?

INFORMATIE OVER
WAT TE DOEN BIJ ACHTERLATING
EN
HET VOORKOMEN VAN ACHTERLATING

**Een wegwijzer voor Marokkaanse vrouwen
over gedwongen achterlating in Marokko**

COLOFON

- Uitgave: **Landelijke werkgroep Mudawwanah:**
MVVN, Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland, Amsterdam
SSR, Stichting Steun Remigranten, Utrecht
Palet, Steunpunt voor multiculturele ontwikkeling in Noord-Brabant, Eindhoven
BOZ, Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg, Tilburg
- Tekst: Bureau Queste, Tilburg
- Vormgeving: Drukkerij Dizayn, Schiedam
- Datum: November 2005

Voor meer informatie over de Mudawwanah - het Marokkaanse wetboek inzake personen-, familie- en erfrecht - en de positie van Marokkaanse vrouwen, kunt u gebruik maken van de volgende publicaties;

Mudawwanah

Informatie over het Marokkaanse familierecht voor Marokkaanse vrouwen

Mudawwanah

Informatie over het Marokkaanse familierecht voor hulpverleners in Nederland

Deze uitgaven zijn te bestellen bij MVVN, per email of telefonisch.

Deze wegwijzer is mede tot stand gekomen door subsidie van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie – Ministerie van Justitie – en maakt deel uit van een voorlichtingscampagne over achterlating en de rechtspositie van Marokkaanse vrouwen.

VOORWOORD

Gedwongen achterlating van vrouwen en kinderen in Marokko is een verschijnsel dat al langere tijd bekend is. Door onderzoek van een aantal organisaties blijkt dat het hier om een ernstig en veel voorkomend probleem gaat en dat extra aandacht noodzakelijk wordt. Achterlating in het land van herkomst komt vooral voor in situaties waarin problemen ontstaan in de echtelijke relatie. Wat jongeren betreft heeft dit vooral te maken met problemen in de opvoedingssituatie in Nederland. De afgelopen jaren wordt deze problematiek ook steeds meer gesignaleerd door leerkrachten en maatschappelijk werkers.

Deze wegwijzer geeft informatie over gedwongen achterlating en wat vrouwen kunnen doen.

In deel 1 vertellen we wat er bij achterlating gebeurt en hoe dit kan gebeuren. Ook vertellen we wie dit kan overkomen en welke gevolgen achterlating kan hebben.

In deel 2 van de wegwijzer wordt verteld wat je kunt doen als je met achterlating te maken krijgt. Je vindt praktische tips en adressen voor informatie en hulp. Dit zowel in Nederland als in Marokko.

Deze brochure is vooral bedoeld voor Marokkaanse vrouwen en kinderen, maar kan ook gebruikt worden door hulpverleners.

November 2005

Landelijke Werkgroep Mudawwanah

INFORMATIE OVER ACHTERLATING

WAT IS GEDWONGEN ACHTERLATING EN HOE KAN DIT GEBEUREN

Jaarlijks worden er in het thuisland Marokko vrouwen en kinderen door de echtgenoot of vader onvrijwillig en zonder papieren achtergelaten. Deze gedwongen achterlating gebeurt vaak tijdens de schoolvakanties. Huwelijks- of opvoedingsproblemen, angst voor de Nederlandse samenleving en voor de Nederlandse kijk op opvoeding spelen hierin een belangrijke rol.

Vrouwen en kinderen kunnen worden achtergelaten, terwijl de echtgenoot of vader hun identiteitspapieren of verblijfsvergunning meeneemt. Omdat je zonder identiteitspapieren en verblijfsvergunning niet meteen terug kunt naar Nederland ontstaan er veel problemen. Het kan ook zo zijn dat je, als vrouw of kind, na de vakantie achterblijft in Marokko met de belofte dat je later opgehaald wordt. Maar uiteindelijk gebeurt dit niet. Ook gebeurt het dat vrouw of kinderen onder dwang naar Marokko terugkeren.

WIE KAN WORDEN ACHTERGELATEN

Iedere Marokkaanse vrouw loopt het risico in Marokko te worden achtergelaten. Ook de kinderen kunnen tegen hun wil achtergelaten worden bij familie, vanwege problemen thuis of omdat in Marokko een betere opvoeding mogelijk zou zijn. De kans op achterlating is groter als je juridische positie niet sterk is. Deze juridische positie wordt bepaald door de Nederlandse verblijfsvergunning die je hebt. Met een Nederlandse nationaliteit of met een zelfstandige verblijfsvergunning sta je sterk. Is je verblijf in Nederland afhankelijk van je ouders of je partner, dan is het moeilijker. Let er altijd op dat als je je in Nederland vestigt, je na aankomst in Nederland een verblijfsvergunning aanvraagt. Let op: een machtiging tot voorlopig verblijf is geen verblijfsvergunning maar een visum dat je nodig hebt om naar Nederland te kunnen reizen.

Als je in Marokko door je man of vader wordt achtergelaten, neem dan zo snel mogelijk contact op met de meldpunten in Marokko. Zie adreslijst.

WELKE GEVOLGEN KAN ACHTERLATING HEBBEN VOOR VROUWEN EN KINDEREN

Je raakt als vrouw of als kind, door gedwongen achterlating, in een sterk afhankelijke positie. Achterlating tast fundamenteel je rechten aan, het is een daad die volkomen onacceptabel is. Want als vrouw en kind heb je rechten, die gerespecteerd moeten worden door je man of vader.

Door achterlating kun je niet terug naar je eigen sociale omgeving en dat levert veel problemen op. Het is voor kinderen een schokkende gebeurtenis wanneer ze onverwachts bij familie worden achtergelaten. Hun normale schoolleven en allerlei andere contacten en activiteiten worden ineens stopgezet. Voor kinderen is het moeilijk om in Marokko te leven als ze de taal niet of onvoldoende spreken. Ook kan je inkomen in gevaar komen als je man geen alimentatie betaalt en weigert kinderbijslag aan te vragen. Schoolgeld betalen is dan ook een probleem en meestal word je afhankelijk van familie en anderen.

WAT TE DOEN BIJ ACHTERLATING

Gedwongen achterlating vraagt om actie!

Achterlating is niet je eigen keuze, maar je kunt er wel iets aan doen. Want gedwongen achterlating is geen oplossing voor problemen en als vrouw of als kind hoef je niet te accepteren dat je tegen je wil wordt achtergelaten. Je wordt ongelijkwaardig en minderwaardig behandeld en het is in strijd met de fundamentele rechten die je als vrouw en als kind hebt. Daarom is het belangrijk dat je weet welke rechten je hebt, hoe je achterlating kunt voorkomen en waar je hulp kunt vragen als het toch zover komt. Al met al, pas steeds op voor mogelijke achterlating. Als dit probleem speelt en je merkt dat je er niet uitkomt, praat er dan over met een hulpverlener of iemand die je vertrouwt. Een aantal organisaties in Nederland en Marokko kunnen je hierbij helpen en worden in deze wegwijzer genoemd. Maak daar gebruik van!

WAT TE DOEN TEGEN ACHTERLATING

Denk aan de volgende algemene regels:

- Zorg dat je persoonlijke documenten in orde zijn. Denk hierbij vooral aan een geldige verblijfsvergunning en geldige identiteitsdocumenten. Draag die papieren of een kopie altijd bij je of geef ze in bewaring bij iemand die je vertrouwt;
- Let op situaties en gedrag van je echtgenoot of vader, zodat je een mogelijke achterlating op tijd herkent en kunt voorkomen. Dit geldt zeker als je achterlating voelt aankomen. Vertel dit aan mensen die je vertrouwt;
- Word je achtergelaten of heb je vermoedens daarvan, zoek dan zo snel mogelijk deskundige hulp. Maak gebruik van de wegwijzer waarin adressen van meldpunten staan zowel in Nederland als in Marokko.

In de wegwijzer staat beschreven **wat** je in verschillende situaties het beste kunt doen. Er wordt verteld **waar en bij wie** je hulp kunt krijgen. Deze wegwijzer kun je ook aan andere Marokkaanse vrouwen geven of aan hulpverleners, zodat zij weer andere vrouwen kunnen helpen of doorverwijzen.

WEGWIJZER GEDWONGEN ACHTERLATING

In deze wegwijzer staat beschreven wat je bij achterlating het beste kunt doen. Er worden tips en belangrijke informatie gegeven over wat je in verschillende situaties kunt of moet doen. De wegwijzer vertelt je:

Hoe je problemen door achterlating kunt voorkomen

Wat je moet doen als je in Marokko bent achtergelaten

Wat je moet doen als je na achterlating weer terug bent in Nederland

De belangrijkste adressen voor hulp in Nederland en Marokko.

I. HOE KUN JE PROBLEMEN DOOR ACHTERLATING PROBEREN TE VOORKOMEN

Wanneer je bang bent om in Marokko achtergelaten te worden dan moet je een aantal belangrijke zaken weten, hulp zoeken en een paar noodzakelijke stappen zetten.

Heel belangrijk

Informeer naar je eigen juridische status, je verblijfsrecht volgens Nederlands Vreemdelingenrecht! De volgende zaken zijn heel belangrijk om te weten of te regelen!

1. Als je in 1998 of later naar Nederland bent gekomen voor verblijf bij je man of bij (één van je) ouders, dan heeft de Nederlandse ambassade een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) afgegeven. Hiermee kon je naar Nederland reizen. Die machtiging moet na aankomst in Nederland worden omgezet in een verblijfsvergunning. Controleer of dat gebeurd is.
2. Na één jaar verblijf in Nederland met een vergunning voor verblijf bij je man of bij (één van je) ouders kan je afhankelijke verblijfsvergunning worden verlengd met vijf jaar. Na die vijf jaar kan de vergunning opnieuw worden verlengd
3. Maar, na drie jaar legaal verblijf met een verblijfsvergunning voor verblijf bij je man, kun je ook een zelfstandige verblijfsvergunning aanvragen. Deze aan-

vraag moet je zelf doen, dit gebeurt niet automatisch! De overheid vraagt hiervoor geen toestemming van je man.

4. Ben je **minderjarig** (jonger dan 18 jaar), en heb je een verblijfsvergunning voor verblijf bij (één van je) ouders dan kun je al na één jaar legaal verblijf in Nederland een zelfstandige verblijfsvergunning aanvragen. Je wettelijk vertegenwoordiger, bijvoorbeeld een ouder, moet het daar wel mee eens zijn.
5. Ben je **meerderjarig** (18 jaar) geworden in het jaar dat je voor de eerste keer een verblijfsvergunning voor verblijf bij (één van je) ouders hebt gekregen dan kun je ook een zelfstandige verblijfsvergunning aanvragen.

Belangrijke praktische tips

1. Maak een kopie van je identiteitspapieren en je verblijfsvergunning.
2. Geef deze kopieën aan iemand in Nederland die je vertrouwt. Je kunt hierbij denken aan goede burens, vrienden, maatschappelijk werk, huisarts, school, vrouwen centrum of andere instanties waarmee je een goed contact hebt.
3. Houd je eigen paspoort en verblijfsvergunning zelf bij je; dit zijn jouw persoonlijke documenten.
4. Als je naar Marokko gaat, neem het telefoonnummer en adres van de Nederlandse ambassade mee.
5. Neem ook telefoonnummers en adressen van meldpunten en organisaties in zowel Marokko als Nederland mee. *Zie adressen in deze wegwijzer.*

Wat ook belangrijk kan zijn

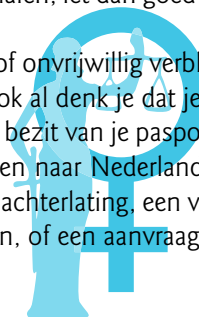
1. Informeer naar je eigen juridische status in het Marokkaanse familierecht, zoals mogelijkheden van echtscheiding, huwelijksvoorwaarden, gezag over de kinderen.
Zie hiervoor ook de boekjes over de Mudawwanah.
2. Neem contact op met een Marokkaanse Vrouwenvereniging of Stichting Steun Remigranten. Bespreek je angst of bedreiging van achterlating en vraag informatie of hulp.
3. Meld eventuele mishandelingen, zowel lichamelijk als geestelijk, altijd bij je huisarts of dokter. Dit is zeker belangrijk als je een afhankelijke verblijfsvergunning hebt.
4. Bij remigratie krijg je altijd een proefjaar. In dit jaar heb je het recht om terug te keren naar Nederland. Dit geldt ook voor kinderen. Ze hebben wel toestemming nodig van hun wettelijk vertegenwoordiger.

II. WAT KUN JE DOEN NA GEDWONDEN ACHTERLATING IN MAROKKO

Welke stappen moet je zetten als je in Marokko bent achtergelaten?

Heel belangrijk

1. Meld achterlating altijd. Zoek bij achterlating in Marokko zo snel mogelijk hulp bij de meldpunten in Marokko. Zij kunnen ook helpen bij bemiddeling en hulp door een advocaat. Zie telefoonnummers en adressen.
2. Meld je zo spoedig mogelijk bij de Nederlandse ambassade in Marokko, vertel dat je onvrijwillig bent achtergelaten en dien een aanvraag in voor terugkeer naar Nederland. Vertel de ambassade altijd dat het niet jouw keus is geweest om Nederland te verlaten. Als je bent uitgeschreven door je man uit de Nederlandse gemeente waar je woont is dat geen bewijs dat je vrijwillig bent vertrokken of je verblijfplaats in Nederland opgeeft.
3. Als je partner je paspoort en verblijfsvergunning heeft afgenomen doe dan eerst aangifte bij de politie dat je documenten weg zijn, maar probeer ook je identiteits- en verblijfsdocumenten met hulp terug te krijgen.
4. Vraag dan een nieuw paspoort aan bij de Marokkaanse autoriteiten en een retourvisum bij de Nederlandse ambassade. Als je Nederlandse paspoort weg is vraag je een Laissez-passer, een noodpaspoort aan bij de ambassade. Is je verblijfsvergunning verlopen dan vraag je een MVV voor voortgezet zelfstandig verblijf.
5. Meld je achterlating schriftelijk bij de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), zonodig met hulp, geef je V-nummer (staat op je verblijfsdocument) en je postadres door in Marokko.
6. Als je achter bent gebleven in Marokko met de belofte dat je echtgenoot of vader je later op komt halen, let dan goed op en zoek tijdig hulp. Wacht niet af.
7. Meld je bij achterlating of onvrijwillig verblijf altijd bij mensen of organisaties die je kunnen helpen, ook al denk je dat je verblijfsvergunning verlopen is.
8. Ben je nog steeds in het bezit van je paspoort en verblijfsvergunning dan kun je rechtstreeks terugreizen naar Nederland. Daar kun je verder alles regelen: zoals aangifte doen van achterlating, een verblijfsvergunning regelen, regelingen treffen voor kinderen, of een aanvraag voor echtscheiding.

Belangrijke praktische tips

1. Vóór je terugkeer naar Nederland is het belangrijk om met hulp van organisaties in Marokko en Nederland een veilige plaats voor de eerste opvang te regelen. Dit geldt eventueel ook voor je kinderen. Gebruik je contacten en sociale netwerk.
2. Maak van alles kopieën zoals; brieven, aangifte, formulieren etc.

Ook belangrijk

3. Als je je minderjarige kinderen mee terug wilt nemen naar Nederland, heb je de toestemming van de vader nodig om hen in je paspoort op te nemen. Dit is vaak een probleem. Maar als de kinderen de Nederlandse nationaliteit hebben, kan de toestemming van de vader worden vervangen door een rechtelijke toestemming van de Nederlandse rechter. Schakel hierbij een advocaat in! Deze procedure voor vervangende toestemming kan al starten in Marokko, via het meldpunt SSR. Voor kinderen met de Marokkaanse nationaliteit geldt een andere procedure. Overleg hierover eerst met de advocaat.
4. Bespreek met een advocaat de mogelijkheden van echtscheiding volgens Nederlands recht en/of Marokkaans recht. Het gaat hierbij om een goede regeling voor je echtscheiding, voogdij en verzorging van de kinderen en alimentatie. Dit kan ook geregeld worden als je in Nederland terug bent.

III. WAT KUN JE DOEN ALS JE NA ACHTERLATING WEER TERUG BENT IN NEDERLAND

1. Zoek met hulp van organisaties een veilige verblijfplaats, eerste hulp en opvang in Nederland.
2. Schakel zo snel mogelijk een advocaat in om de volgende zaken na terugkeer te regelen:
 - Er moet bij terugkeer in Nederland onmiddellijk een nieuwe zelfstandige verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf worden aangevraagd en beoordeeld.
 - Er moet een procedure gestart worden voor een echtscheiding volgens Nederlands recht en/of volgens Marokkaans recht. Misschien ook een procedure voor een voogdijregeling, de verzorging van de kinderen en alimentatieregeling.
 - Als minderjarige kinderen niet mee naar Nederland zijn teruggekeerd, omdat

ze geen reisdocumenten hadden of niet mee konden, overleg dan met je advocaat over het recht op verzorging van je kinderen en terugkeer naar Nederland.

3. Meld je ook meteen bij de gemeente voor ondersteuning en een financiële regeling. Schakel zonodig maatschappelijk werk in of andere organisaties voor hulp, verdere opvang en huisvesting. Zie adressenlijst.

4. Informeer anderen zoveel mogelijk over achterlating.

Meld gedwongen achterlating van moeders, zussen, vriendinnen, vrouwen en kinderen zowel in Marokko als in Nederland en schakel hulp in. Maak gebruik van de adressen en geef deze folder door aan vrouwen en hulpverleners.

5. Meer informatie:

Voor meer informatie over het Marokkaanse familierecht, de Mudawwanah en de positie van Marokkaanse vrouwen, kun je gebruik maken van de brochures 'Mudawwanah'.

IV. BELANGRIJKE ADRESSEN VOOR MELDING, INFORMATIE EN HULP

MELDPUNTEN IN NEDERLAND

MVVN

Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland

Telefoon 020 41 97 167
e-mail mvvn@xs4all.nl
www.mvvn.nl

SSR

Stichting Steun Remigranten

Postbus 13073, 3507 LB Utrecht
Telefoon 06 48 68 70 86
e-mail ssrned@planet.nl
www.steunremigranten.nl

MELDPUNTEN IN MAROKKO

Nederlandse Ambassade

40 Rue de Tunis,
Quartier Tour Hassan,
Rabat
Telefoon 00 212 (0) 37 21 96 00
e-mail nlgovrab@mtds.com
www.ambassadepaysbasrabat.org.nl

SSR

Nederlands Steunpunt Remigranten

36, Route Oujda, Hay Marbouha,
60300 Berkane
Telefoon 00 212 (0) 56 61 24 56
e-mail ssrmaroc@menara.ma
www.steunremigranten.nl

ADRES IND:

voor vragen of post

Immigratie- en Naturalisatie Dienst - IND

Postbus 3210, 2280 GE Rijswijk
Telefoon 09 00 12 34 561
www.ind.nl

De meldpunten bieden informatie en hulp en kunnen verwijzen naar adressen voor verdere hulp in Marokko en Nederland.
Deze adressen vind je ook op de website van MVVN en SSR.